

Šolske potrebsčine Marija Tičar

vseh vrst priporočaj cenj. učiteljstvu in sl. šolskim vodstvom

trgovina s papirjem in galanterijo
Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 26
(nasproti „Zlate kaplje“.)

Zaloga Grubbauerjevih in Slatnar-
jevih zvezkov ter vseh priprav za
obratno-nadaljevalne šole.

Cene nizke!

Postrežba točna!

za dečke in deklice, za kateri dobivajo od vlade ogromne subvencije. Od iste vlade ki ne privošči Slovincem v Celju šol, ki pusti hladnokrvno poginjati v slabem šolskem poslopju 400 slovenskih šolarjev, ki nam ne da višje gimnazije in sposobnega poslopja za njo! Ali Nemci še nimajo dovolj! Zahtevajo še nemško državno obrtno šolo v Celju!

Celjsko šolsko vprašanje bi nudilo pozitiven, pravičen in nedvomno popularen povod za najostrejšo taktično spodnještajerskih državnih poslancev v parlamentu! Apeliramo nanje v imenu vse naše javnosti: Naj nikar ne pozabijo celjskega šolskega vprašanja!

Iz naše organizacije.

Štajersko.

Slovenjebistriško učiteljsko društvo je zborovalo dne 7. novembra v Slov. Bistrici. Obisk zaradi rezkega krivca pičel, vendar sklepčen. Predsednik pozdravi prvič se v našem krogu nahajajočega nadučitelja Kukoviča iz Črešnjevca, nato tudi navzočega častnega člana Polanca. Slednjemu izroči predsednik častno diplomu z željo, naj bi mu ta še mnogo let krasila sobo, naj pa bi ga obenem tudi spominjala njegovih zaslug za društvo in pa bratske ljubezni, s katero se društvo spominja slavljenca. Ginja se zahvali Polanec za najvišje odlikovanje, s katerim razpolaga društvo in omenja, da je v teku mnogih let dobil od različnih mest različna odlikovanja, da ga pa nobeno ni v taki meri razveselilo, kakor ravnokar prejeto.

Nato se predsednik spominja umrlega tovariša Hribnika. V znak žalosti vstanejo udeleženci.

Tovariš Vrščič, ki je bil imenovan meščanskim učiteljem v Krškem, je pisal na tozadevno čestitko predsednika, da ga naj imamo še vedno kot člana našega društva v evidenci. Bravo!

Predsednik poroča, da je kot član okrajnega šolskega sveta meseca avgusta čestital g. okr. glavarju dr. Adamu Weissu pl. Schlenssenburgu na imenovanju namestniškim svetnikom v imenu učiteljskega celega okraja in da se je ta na čestitki v toplih besedah zahvalil.

Tovariš Kukovič nam je podal sliko o kmetijskem tečaju v St. Juriju ob južni železnici in obljubil, da bo natančno poročilo, podprto z raznimi števili, v kratkem razposlal na vse šole.

Tovariš Krotky poroča o Zavezi nem zborovanju, in predsednik zahvali oba referenta za temeljita poročila.

Prihodnje zborovanje dne 9. januarja 1913 v Slovenski Bistrici. R.

Ali ste že član društva „Jubilejska samopomoč“?

Vsa pojasnila glede pristopa v društvo daje predsednik Ivan Schmeidek, učitelj v Krtini, pošta Dob.

Književnost in umetnost.

»Socialna Matica«. Te dni se razpošiljajo večjemu številu pristopnice, čeki in pozivi za pristop. Prosim, da se slovenska inteligenca, dijaštvo itd. odzove v obilnem številu. Poverjenosti v Ljubljani Trstu, Kranju, Celju, Mariboru, Idriji, Gorici prosimo, da se potrudijo. V ostalih krajih se bodo ustanovila poverjenosti po potrebi, ponekod že v kratkem. — »Socialna Matica« namerava pričeti z izdajanjem ročnih knjig (Handbücher, manuali), zlasti za fizikalni zemljepis, političko ekonomijo, državno pravo, sociologijo, politiko, astronomijo, fiziko itd. čim bi se našli pisatelji, ki bi prevzeli taka dela bodisi sami, bodisi kot uredniki s sodelovanjem strokovnih sodelavcev. Slovenski znanstveni pisatelji, ki se zanimajo za to delo, se naj blagovolijo obrniti na društvo »Socialna Matica«, Gorica.

Politiški pregled.

* **Jugoslovanski akademiki v Pragi** Berchtoldu. Zastopniki hrvaške, srbske in slovenske mladine so poslali ministru za zunanje zadeve telegram, s katerim protestirajo proti vmešavanju Avstrije v bal-

kanske zadeve in opozarjajo na stanje Jugoslovanov v Avstriji.

* **Prebivalstvo vseh dežel ogrske krone** je razdeljeno po veroizpovedanju tako-le: rimskih katolikov je 10.888.388 (52.1 odstotka), grško - katoliške vere 2.025.425 (9.7 odstotka), reformiranih 2.621.501 (12.6 odstot.) evangeljsko-avgsburške vere 1.340.195 (6.4 odstot.), grško-iztočne 2.986.874 (14.3 odstot.), unitarjev 74.296 (0.3 odstot.), židov 932.406 (4.5 odstot.), drugih ver 17.452. Po spolu je 10.345.333 moških in 10.841.154 žensk; na 1000 moških pride 1019 žensk. Neporočenih oseb je 11.159.621 (53.4 odstotok), oženjenih 8.399.020 (40.2 odstotok); vdov in vdovcev 1.288.504. — Pisati in čitati zna 11.774.687 oseb (56 odstotokov.)

* **Cuvaj še ostane.** Zagrebške uradne »Narodne Novine« naznanjajo, da Cuvaj še ostane, ker še niso podane garancije, da bi mogla ustavna ureditev nemoteno funkcionirati. Uboga Hrvaška!

* **Ruska državna дума.** Dne 4. t. m. je bilo otvoreno zasedanje državne dume. Poslanci pripadajo: 140 desnici, 79 oktrobristom, 74 narodnjakom, 61 kademtom, 33 naprednjakom, 13 socialistom, 14 Poljakom, 7 jih ne pripada nobeni stranki, mohamedancev je 5. Duhovnikov je v dumi 42.

Kranjske vesti.

—r— **Znamenje časa** je gotovo pričujoče pismo, ki nam ga je dal na razpolago prijatelj našega lista in ki ga v ekscerptu — seveda brez komentarja — priobčujemo: »Cenjeni tovariši! Oprostite, da Vas nadlegujem. Čital sem namreč v dnevnikih, da je v Spodnji Šiški razpisano mesto občinskega tajnika. Za to mesto mislim prositi in sem Vašemu g. županu tudi o svojem mnenju pisal. Prosim tedaj Vas, ker mi je znano, da imate zveze z najboljšimi krogi v Sp. Šiški, če bi me blagovolili priporočiti gospodu županu in drugim gg. odbornikom. Poznate dobro moje osebo in tudi moje napredno prepričanje. Prosil bi pa zato mesto zaradi tega, ker sem te učiteljske mizerije in teh šikan do naprednega učiteljskega popolnoma do grla sit. Boljšega mesta od tu iz N. ne dobim, če se na glavo postavim. Je že škoda kolkov itd. S tajniško plačo pa bi že boljše izhajal kakor z učiteljsko, saj smo samo trije. — Tajništva sem popolnoma vajen, ker sem tudi tu kot tak že dalje časa. To mi bo igrača! Lahko dokažem. In moje študije me pač dovolj usposobljajo za tako mesto. Prosim Vas tedaj ponovno, da bi me blagovolili priporočiti gospodom in mi o uspehih semkaj sporočiti. Moja hvaležnost Vam ne izostane!...« — Ilustracija, da ji ni para.

—r— **Iz ljudskošolske službe.** Za suplentince na Vrhoplju pri Vipavi je imenovana za tekoče šolsko leto Justina Kavškova, učiteljica v Postojni, namesto obolelega nadučitelja Frana Punčuha.

—r— **Poročil se je c. kr. finančni konicipist v Črnomlju Josip Mosečič z Anuško Rakovčevco, učiteljico na Rodinah.** — Miro Trost, nadučitelj v Dolenji vasi, se je poročil z Anico Hrastarjevo iz Ljubljane. Bilo srečno!

—r— **Kmetijsko predavanje** je priredila kmetijska šola na Ormu dne 17. novembra na Krki v prostorih ljudske šole. Predaval je zanimivo in poljudno strokovni učitelj ing. A. Vedernjak o gnojenju travnikov. Gospodarji, ki jih je bilo veliko število, so poslušali predavanje z velikim zanimanjem.

Štajerske vesti.

—š— **Štajerski deželni šolski svet.** Na zadnji seji dne 14. t. m. je bila stalno vpokojena def. učiteljica Josipina Wutova pri Sv. Lenartu v Slov. goricah. Za njeno delovanje ji je bilo izrečeno priznanje. — V stalni pokoj stopi Božidar Weinhardt na Dornovi pri Ptuj, časno se upokoje: Leopoldina Hočvarjeva v Šmarju pri Jelšah, Rudolf Mencin v Šent Petru pri Mariboru in Marija Dankova v Št. Ilju nad Mariborom. Ceciliji Teržanovi v Hočah se časna penzija podaljša še za eno leto.

—š— **Slovo in javna zahvala.** Ker mi ob svojem odhodu iz Gorice ni bilo moč goče se osebno posloviti od vseh tovari-

šev, prijateljev in znancev, se poslavljam tem potom od Vas, dragi mi rojaki, krasne zgornje Savinjske doline. Zahvaljujem se Vam iskreno za izkazane mi prijaznosti za mojega 10letnega bivanja med Vami. Zlasti veljaj moja zahvala vsem občanom, zastopanim po krajnem šolskem svetu v Gorici, za lepo novo šolsko poslopje, bogato knjižnico, učila in krasen šolski vrt. Videč Vašo požrtvovalnost, ki Vam je na čast, sem bil rad in srečen v Vaši službi. Kar ste storili za šolo, ste storili za blagor svoje drage mladine. Najsrčnejšo zahvalo občinskemu odboru kokarskemu za podeljeno mi častno občanstvo in krajnemu šolskemu svetu na Gorici za javno mi ter od obeh časopisov izrečeno zahvalo za moje 10letno delovanje! Zavedam se, da se ta zahvala ne nanaša na mojo skromno osebo, temveč na delo, ki je glavni pogoj blaginje in sreče. Zavednost vsakokratnega občinskega odbora visoko čislam. Vaš ob zadnji seji obnovljeni sklep mi dokazuje, da so resnične moje besede, izrečene pred nedolгим časom g. vodji c. kr. političke ekspoziture v Mozirju: »Jaz grem, a pravice naroda, zapopadene v členu 19. državnega osnovnega zakona, ostanejo v občini Kokarje še nadalje v moči«. Vsa čast občini Kokarje in njenemu odboru! Najsrčnejšo zahvalo učiteljskemu zboru Goriske šole za neumorno in složno sodelovanje v šoli. Vaš trud Vam blagoslovi in poplačaj Bog! Zahvaljujem se dragi mi mladini, za slovo mi podeljeni krasni šopek, za v srce mi segajoče besede učenke Milavčeve in učenca llovška, istotako županu g. Melavcu in vsem ter Vam kličem iz Dobja srčni: »Z bogom!« — Objednem se priporočam svojim novim soobčanom v Dobju za reden šolski obisk ter se Vam v imenu »Rdečega križa« najtoleje zahvaljujem za izročeni mi znesek 80 K, ki se je na moje poročilo o vojni proti Turkom ob prvem in mnogobrojnem obisknem shodu staršev v Dobju dne 3. novembra 1912 nabral po občini za trpeče naše slovanske brate. Vaše sočutje me osrečuje bivati in delati med Vami. Bog plati! — Dobje, dne 16. novembra 1912. — Radoslav Knaflič, nadučitelj.

—š— **Razpisano učiteljsko mesto.** Na štirirazredni ljudski šoli v Ljutomeru je razpisano mesto učitelja. Prošnje do 1. januarja 1913.

Tržaške vesti.

—t— **Slovenska pohlevnost.** Na šoli D. C. M. je država prevzela zopet 5 učiteljev. Naša javnost misli, da je vlada izkazala Slovincem bogve kako milost. Vlada je storila samo to, kar je bila nasproti Slovincem že zdavnaj dolžna storiti. Kdaj imajo že Nemci v Trstu državne ljudske šole! Pa Nemci po številu v primeri s Slovinci kar izginejo. Če bi šlo po pravici, bi morale biti vse C. M. šole v Trstu že zdavnaj podržavljene. Vladi ni treba torej delati nič poklonov; dala nam je le trohico tega, kar bi nam že zdavnaj morala dati!

—t— **O začetku italijanskega vseučilišča v Trstu** poroča »Soča«: Na tem mestu smo poročali, da prično v kratkem na Revoltelli v Trstu juridična predavanja, ki imajo tvoriti začetek italijanske pravne fakultete. Tako je zvenelo v glavnem iz poročil z italijanske strani. »Piccolo« je prav zadovoljen konstatiral to in videti je bilo, da se res zgodi, kar je buknilo tam poleti na dan. Ali sedaj čujemo zopet druge glasove. Isti »Piccolo«, ki je z radostjo napovedal začetek italijanskega vseučilišča v Trstu, piše sedaj, po par dneh označene napovedi, da tista predavanja na Revoltelli ne bodo pravzaprav nikak začetek italijanske pravne fakultete v Trstu, marveč bodo to le juridična predavanja, prikrojena za bodoče trgovce. Na Revoltelli bodo dobivali toliko juridičnega znanja kolikor ga bodo potrebovali v svojem poklicu. — Omeniti moramo tu, da smo tam poleti slišali enake glasove. »L'Eco« je bila prinesla vest o juridičnih predavanjih v Trstu, kot začetku pravne fakultete, potem pa, ko je šla njena vest skozi liste, je povedala, da bodo ta predavanja služila pravzaprav le gojencem Revoltelle. — Kaj bo torej? Ali dočakamo te dni začetek italijanskega vseučilišča v Trstu, ali se otvorijo na Revoltelli res le taka juridična predavanja, ki bodo služila le v trgovske svrhe? S slovenske političko-vodilne strani naj se ta stvar preišče in pojasni, da bomo vedeli končno,

pri čem smo pravzaprav. — Priobčujemo tudi te vrstice, ker nam je do tega, da bodo naši bralci natanko informirani o pripravah za italijansko univerzo. Temu namenu naj služi tudi vest, ki smo jo dne 15. t. m. prejeli z Dunaja: Danes so zborovali italijanski dijaki po § 2. in so sprejeli resolucijo, ki vprašuje, zakaj vlada še do danes ni ustanovila italijanskih tečajev v Trstu. Zborovalci so pozvali poslance, naj povedo javnosti vzroke tega postopanja vlade. Zagrozili so tudi z novimi demonstracijami.

Istrske vesti.

—i— **Ženska učiteljska šola v Pazinu.** Javljamo z radostjo, da se je v našem Pazinu ustanovil učni zavod, ki smo ga kravavo potrebovali in ki odpomore največji nujni potrebi. Slovanska Istra je trpela doslej veliko pomanjkanja na učiteljih in jih je morala iskati izven dežele. Seveda se tem potom ni moglo zadoščati vsem potrebam. To so težko občutili naši rodoljubi in so slednjič prišli na misel ustanovitve privatnega ženskega učiteljskega v Pazinu. Misel je že uresničena. V ta namen se je sestavil poseben kuratorij pod načelstvom pazinskega župana dr. Kureliča. In naglasiti moramo, da gre temu možu v prvi vrsti zasluga, ker je deloval z vso vmeno in na vseh straneh, da je dobila naša Istra ta prepotrebni zavod. Kandidatinje se sprejemajo v prvi tečaj privatne ženske učiteljske šole v Pazinu do 30. novembra. — Torej zopet en kamen k zgradbi kulturne izobrazbe našega naroda v Istri — zopet nov člen naše obrambne organizacije. Hvala v imenu naroda vsem, ki so pripomogli do tega!

Koroške vesti.

—k— **O koroških razmerah.** Prejeli smo in priobčujemo: Hvala Vam, da slikate popolnoma objektivno naše razmere. Iz Vaših člankov inotic naj se slovenska javnost pouči o naših žalostnih razmerah. Slovincem je boj toliko težji, ker plavajo takozvani voditelji koroških Slovencev popolnoma v klerikalni vodi in jim manjka vsake odločnosti, da bi nesebično in požrtvovalno branili koristi teptanega slovenskega naroda.

—k— **Koroški učiteljski zakon — sankcioniran.** Zakon glede na reforme učiteljskih plač, ki ga je sprejel koroški deželni zbor že skoro pred enim letom, je ostal kljub raznim prošnjam učiteljev in drugih korporacij še vedno brez sankcije. Zadeva je bila seveda jako mučna za učiteljsvo, nič manj mučna pa ni bila za druge merodajne kroge. Končno pa je vendarle prišla iz Budimpešte vest, da je cesar imenovan zakon sankcioniral.

—k— **Iz Lipe nad Vrbo na Koroškem** poročajo: Pri nas je ostavila šolska oblast učiteljico za ročna dela, in sicer brez vsakega razloga. Mi sicer mislimo, da ravno pozimi potrebujejo učenke pouka v tem predmetu. Slovinci smo navajeni dela in smo gotovo hvaležni učiteljem, če se trudijo z našimi otroki in z uspehi v pouku ročnih del smo bili zadovoljni v vsakem oziru. To seveda nimalo ne briga okrajnega šolskega sveta v Beljaku, ker je z odstranitvijo učiteljice dosegel svoj namen. — V tukajšnjem krajnem šolskem svetu sedita namreč dva propadla Nemca, ki po dvakrat na teden prenašata tople poštrice v Beljak, slučajno pa tudi v Celovec. Ta viteza žalostne postave sta na politivali prosjačila za glasove, ker je menda eden od njih silno moder, drugi pa premeten, da se smatrata oba sposobna za šolo. Privzno pritožbo na deželni šolski svet smo že uložili, rešena bo pa zadeva gotovo le — po stari resnicoljubnosti naših Nemcev — za stopinjo više.

Splošni vestnik.

»Učiteljska tiskarna« je založila ter prodaja sedmero novih tiskovin za obrtne nadaljevalne šole po navodilu strokovnega profesorja H. Podkrajška in sicer: 1. Zglasitev obrata, pola po 15 h. 2. Popis obrata v svrhu uvrstitve, pola po 10 h. 3. Preračun zavarovalnega prispevka, pola po 15 h. 4. Naznanilo o nezdodah, pola po 10 h. 5. Izkaz za proračun letnega delavskega zasluga, pola po 10 h. 6. Zglasilnica, komad po 4 h. 7. Odglasilnica, ko-